

Eestis töötavale mitteresidendile ja välisriigis töötavale residendile tehtud väljamaksete maksustamine sotsiaalmaksuga

MTA

Postitaja:

Postitatud : 07.03.2014 7:30:00

MTA on oma kodulehel uuendanud juhendmaterjali, mis puudutab Eestis töötavale mitteresidendile ja välisriigis töötavale residendile tehtud väljamaksete sotsiaalmaksuga maksustamist. Järgneb juhend:

Eestis töötavale mitteresidendile ja välisriigis töötavale residendile tehtud väljamaksete maksustamine sotsiaalmaksuga (täiendatud veebruaris 2014) Käesolev infomaterjal selgitab, kuidas maksustatakse Eestis töötavale mitteresidendile ja välisriigis töötavale residendile tehtud väljamakseid sotsiaalmaksuga, sh kuidas kohaldatakse sotsiaalmaksuseadust (SMS), rahvusvahelisi sotsiaalkindlustuslepinguid ning Euroopa Liidu (EL) õigust. **Sisukord**1.

Sotsiaalmaksuseaduse kohaldamine

2. Rahvusvaheliste sotsiaalkindlustuslepingute kohaldamine

3. ELi õiguse kohaldamine

3.1. Liikmesriigi territooriumil töötav isik

3.2. Lähetatud töötajad

3.3. Töötamine kahes või enamas liikmesriigis

3.4. Vormist A11. **Sotsiaalmaksuseaduse kohaldamine** Sotsiaalmaksu makstakse füüsilisele isikule tehtud sotsiaalmaksuga maksustatavatelt väljamaksetelt. Üldreeglina ei tee seadus sotsiaalmaksuga maksustamisel vahet, kas väljamakse saaja on resident või mitteresident. Mitteresidentide eest arvestatud sotsiaalmaks deklareeritakse vormi TSD lisas 2. Erandiks on SMS § 3 punkt 7, mille kohaselt ei maksustata sotsiaalmaksuga Eesti residentide poolt mitteresidentide tulumaksuseaduse (TuMS) § 6 lg 3 ja 5 tähenduses makstud summasid, kui töö tegemise koht asub välisriigis. Samuti on erandiks SMS § 3 punkt 12, mille kohaselt ei maksustata sotsiaalmaksuga välisriigis füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevale mitteresidendile makstavaid tasusid, kui isik tõendab, et sotsiaalkindlustusmaksu või -makseid tasutakse välisriigis. **Näide**

Eesti ettevõtte on sõlminud töölepingu Rootsi residendiga, kes töötab Rootsis. Vastavalt SMS § 3 punktile 7 ei arvestata makstud töötasult sotsiaalmaksu Eestis (samuti ei peeta kinni tulumaksu).

Maksukohustus tekib Rootsis. 2. Rahvusvaheliste sotsiaalkindlustuslepingute kohaldamine Kui

Eesti on sõlminud välisriigiga sotsiaalkindlustuslepingu, siis selle riigi elanikule tehtud väljamaksete sotsiaalmaksuga maksustamisel tuleb lähtuda lepingust. Eestil on [sotsiaalkindlustuslepingud](#)

järgmiste riikidega: Soome Vabariik (RT II 1997, 13, 60), Läti Vabariik (RT II 1997, 1, 1), Leedu Vabariik (RT II 1997, 1, 2), Ukraina (RT II 1997, 34, 112), Kanada (RTII, 24.11.2005, 28, 93) ning Venemaa (RT II, 12.03.2003, 8, 29 ja RTII, 29.12.1995, 46, 203). **NB!** Alates 1. aprillist 2004

asendas kõik Eesti ja teiste EL liikmesriikide vahel sõlmitud sotsiaalkindlustusalased lepingud [Euroopa Nõukogu määrus nr 1408/71](#) „Sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse

piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pereliikmete suhtes” (loe täpsemalt alalõigust „ELi õiguse kohaldamine”). Jätakuvalt kehtivad kolmandate riikidega (praegu Ukrainaga,

Kanadaga ja Venemaa Föderatsiooniga) sõlmitud lepingud. **Maksustamisel on olulised järgmised lepingute sätted:** Isikule laienevad selle lepingupoole õigusaktid, kelle territooriumil ta töötab,

sõltumata alalisest elukohast, s.t et maksustamisel võetakse aluseks töötamise koht.

Näide

Ukraina elanik on sõlminud töölepingu Eesti ettevõttega ning töötab ka Eesti territooriumil. Eesti ettevõtte poolt talle tehtud väljamaksete sotsiaalmaksuga maksustamisel võetakse aluseks Eesti SMS ja töötuskindlustuse seadus. Töötajale, kes on tööle võetud ühe lepingupoole territooriumil ja lähetatakse teise lepingupoole territooriumile sama ettevõtte heaks töötama, laienevad esimese lepingupoole õigusaktid tingimusel, et lähetus ei kesta kauem kui kaks aastat.

Näide

Kui Ukraina ettevõtte töötaja lähetatakse kuni kaheks aastaks tööle Eestis asuvasse tütarfirmasse, mis maksab talle palka, siis ei pea selle isiku eest Eestis sotsiaalmaksu maksma. Vajalik on Ukraina pädeva asutuse dokument (garantiikiri), mis tõendab, et isik on selleks ajaks kindlustatud Ukrainas.

3. ELi õiguse kohaldamine

Alates 2004. aasta 1. maist kuuluvad Eesti Vabariigi territooriumil võrdselt teiste ELi liikmesriikidega kohaldamisele koordineerimisreeglid, mis tagavad võõrtöötajate sotsiaalse kaitse sotsiaalkindlustuse valdkonnas. [Euroopa Nõukogu määruse 1408/71](#) II jaotise alusel määratakse kindlaks, missuguse liikmesriigi seadusandlust tuleb kohaldada, kui tegu on töötaja liikumisega ELi piires või kui töoandja registreeritud esindus või tegevuskoht asub teises liikmesriigis kui isiku töötamiskoht. Koordineerimisreeglid kehtivad Euroopa majanduspiirkonnas (EMP) – kõigis ELi liikmesriikides, Norras, Liechtensteinis, Islandil ja Šveitsis. Alates 1. maist 2010 reguleerivad ELi töötaja sotsiaalkindlustust [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus nr 883/2004](#) „Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta” ja selle [rakendusmäärus nr 987/2009](#), mis asendasid seni kehtinud ELi Nõukogu määruseid nr 1408/71 ja 574/72. Üleminekuperioodi vältel kehtivad Norras, Liechtensteinis, Islandil ja Šveitsis endiselt määrused nr 1408/71 ja 574/72. Samuti ei laiene uued reeglid kolmandate riikide kodanikele, s.t et näiteks Eestis alalise elamisloa alusel elavale Venemaa kodanikule laienevad endiselt määrused nr 1408/71 ja 574/72. **2012. aasta 28. juunil** jõustus [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 22. mai 2012 määrus \(EL\) nr 465/2012](#) (avaldatud Euroopa Liidu Teatajas (ELT, L 149, 08.06.2012)), millega muudeti määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta ja määrust (EÜ) nr 987/2009. Muudatused puudutavad olukordi, kus isik töötab samaaegselt mitmes liikmesriigis (täpsustatud on mõiste "tegevusest oluline osa" määruse 883/2004 artikli 13 lõike 1 tähenduses), samuti on määrusesse sisse viidud lennumeeskonna ja salongipersonaali suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramise kriteeriumina mõiste "põhibaas". Eestis on pädevaks asutuseks isiku suhtes kohaldatava sotsiaalkindlustusõiguse (kindlustajariigi) kindlaksmääramise küsimustes Sotsiaalkindlustusamet (lisainfo SKA kodulehel <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sotsiaalkindlustus-euroopa-liidus/>) **ELi sotsiaalkindlustuse koordineerimisregulatsiooni põhimõtteks on see, et liidu sees liikuvale töötajale või füüsilisest isikust ettevõtjale kehtib korraga vaid ühe liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeem, seda nii maksude ja maksete tasumise, kui ka pensionide ja hüvitiste väljamaksete osas** (määruse 1408/71 artikkel 13 lg 1 ja määruse 883/2004 artikkel 11 lg 1). Kohaldatava seadusandluse kindlaksmääramise reegleid erinevatel juhtudel käsitleb määruse 1408/71 ja määruse 883/2004 II jaotis.

3.1. Liikmesriigi territooriumil töötav isik (ÜLDREEGEL)

Liikmesriigi territooriumil töötava isiku suhtes kehtivad TÖÖKOHARIIGI õigusaktid, seda ka juhul, kui ta elab teise liikmesriigi territooriumil või kui tema töoandja registrisse kantud asukoht on teise liikmesriigi territooriumil (määruse 1408/71 artikli 13 (2) (a) ning määruse 883/2004 artikli 11 (3) a). Sama regulatsioon kehtib juriidilise isiku juhatuse liikme puhul.

Näited Hr Kask elab Eestis. Tema töoandja on registreeritud Eestis ja töökoht asub samuti Eestis. Antud juhul kuulub otse rakendamisele Eesti SMS ja töötuskindlustuse seadus. Kuna isik ei liigu

ühel liikmesriigist teise, siis ELi regulatsioon ei kohaldu. Hr Runtš elab Lätis. Tema tööandja on registreeritud Eestis ja töökoht asub Eestis. Antud juhul kuulub rakendamisele määruse 1408/71 artikkel 13 (2) (a) ning alates 1. maist 2010 määruse 883/2004 artikli 11 lg 3 p a, mille kohaselt kohalduvad hr Runtši suhtes Eesti seadusandlus. Pr Daukiene elab Leedus. Tema tööandja on registreeritud Leedus, kuid töökoht asub Eestis. Antud juhul kuulub rakendamisele määruse 1408/71 artikkel 13 (2) (a) ning alates 1. maist 2010 määruse 883/2004 artikli 11 lg 3 p a, mille kohaselt kohalduvad pr Daukiene suhtes Eesti seadusandlus. Leedu tööandja on mitteresidendist tööandja, kes maksab Eestis töötavale töötajale palka ja peab sellelt palgalt maksma sotsiaalmaksu ning töötuskindlustusmaksu Eesti seaduste järgi. Mitteresidendist tööandjal on maksukohustuse täitmiseks võimalus [registreerida ennast maksukohustuslaste registris](#) maksukorralduse seaduse § 22 alusel. Maksukohustuse täitmiseks on tööandjal võimalus volitada töötajat täitma Eestis tekkivaid maksukohustusi tööandja nimel ja arvel (rakendusmääruse 574/72 artikkel 109 ning alates 1. maist 2010 rakendusmääruse 987/2009 artikkel 21). **Kokkuvõte** Määruse 1408/71 artikli 13 (2) (a) ja määruse 883/2004 artikkel 11 (3) (a) alusel kohalduvad üldreeglina Eesti seadusandlus, kui Eesti on isiku töökohariigiks ehk kui: Eesti tööandja maksab palka Eestis töötavale teise liikmesriigi elanikule; teise liikmesriigi tööandja maksab palka Eestis töötavale Eesti elanikule; teise liikmesriigi tööandja maksab palka Eestis töötavale teise liikmesriigi elanikule. Kohaldatava õiguse kindlaksmääramise kriteeriumiks on isiku töökoha asukoht. Töökohaks loetakse liikmesriiki, kus tööd teostatakse, isegi juhul, kui tulenevalt uutest infotehnoloogiaalastest võimalustest toimub töötamine kodus ja distantsilt. Näiteks kui tööandja on Eesti firma, kelle töötaja asub füüsiliselt Lätis ja annab sealt Eestisse konsultatsioone (nt arvuti või telefoni teel), siis kohaldatakse ikka Läti sotsiaalmaksuseadust. Sama üldreegel ehk "töökohariigi põhimõte" kehtib **FIEde suhtes**: määruse 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a kohaselt liikmesriigis füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte.

Eeltoodud üldreeglid (töökohariigi põhimõte) on **ERANDEID (vt. punkti 3.2 "Lähetatud töötajad" ja punkti 3.3. "Töötamine kahes või enam liikmesriigis")**.

3.2. Lähetatud töötajad

Liikmesriigi territooriumil tööle võetud isiku suhtes, kes lähetatakse teise liikmesriiki tööle sama tööandja heaks, jäävad kehtima esimesena nimetatud liikmesriigi õigusaktid, kui kõnealuse töötamise eeldatav kestus ei ületa määruse 1408/71 artikli 14 (1) (a) kohaselt 12 kuud ning määruse 883/2004 artikli 12 lg 1 kohaselt **24 kuud**. Vältimaks takistusi töötajate liikumisvabadusele on kehtestatud lühiajalisele (kuni 2 aastat) teises riigis sama tööandja heaks töötamisele lihtsustatud erand, mille kohaselt jääb töötaja suhtes kehtima alalise töökohariigi sotsiaalkindlustus. Sellisel juhul on tegemist lähetusega ELi sotsiaalkindlustusregulatsiooni mõttes. Rakendusmääruse 987/2009 artikli 14 lg 1 kohaselt võib põhimääruse artikli 12 lõike 1 kohaldamisel isik, „kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki“, olla muu hulgas isik, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tingimusel, et asjaomase isiku suhtes kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja. Seega kui töötaja alaline töökoht on Eestis, mistõttu on töötajal kehtiv sotsiaalkindlustus Eestis, siis töötaja teise liikmesriiki lähetuse korral jätkuvalt kohaldatakse Eesti seadusandlust, mis tähendab, et tema tööandja peab maksma sellele töötajale makstud töötasult sotsiaalmaksu Eesti seaduste alusel ning ajutises töökohariigis sotsiaalkindlustusmaksu ei maksta. **Selleks, et nimetatud põhimõtet elus rakendada, tuleb taotleda Sotsiaalkindlustusametis töötaja jaoks vormi A1** (endine E101) „Kohaldatavat seadusandlust puudutav tõend“ väljaandmist. Vorm A1 kinnitab, et töötaja jääb lähetuse ajaks kindlustatuks Eestis ning et riigis, kuhu on ta lähetatud, sotsiaalkindlustusmaksu ei maksta.

Tulenevalt siseriiklikus tööõiguses ja EL sotsiaalkindlustuse koordineerimisreeglistikus lähetusele kehtestatud erinevatest tingimustest ei garanteeri A1/E101 väljastamine, et täidetud oleks ka siseriikliku tööõiguse lähetuse põhimõtted, mis on aluseks maksuvaba päevaraha maksmisele. Renditöötaja puhul on tõenäoline, et siseriikliku tööõiguse mõttes lähetust ei toimu, kuigi A1/E101 võib töötajale olla väljastatud. Seega, sõltumata asjaolust, kas A1/E101 on väljastatud, tuleb igal konkreetsel juhul lähetuse korra rakendamiseks eraldi hinnata, kas tegemist on Eesti tööõiguse mõistes lähetusega või mitte. E101 väljastamine määrab üksnes selle, millise riigi sotsiaalkindlustuse alaseid õigusakte kohaldatakse (kas Eesti või mõne muu liikmesriigi omi) ning ei garanteeri, et tegemist oleks ka siseriikliku tööõiguse mõistes lähetusega. Juhul kui Sotsiaalkindlustusamet on väljastanud A1/E101, tähendab see, et rakendatakse Eesti sotsiaalmaksuseadust. Töötajale päevaraha piirmäärade ulatuses maksuvabalt maksmine eeldab aga Eesti siseriikliku tööõiguse mõistes lähetuse toimumist. Vastasel juhul maksustatakse päevaraha palgatuluna alates esimesest eurost. **Näited** *Hr Madisson töötab Eestis ja talle kohalduv Eesti sotsiaalkindlustusalane seadusandlus. Tema tööandja lähetab ta 11 kuuks Soome. Hr Madisson on 11-kuulise lähetuse jooksul endiselt Eesti seadusandluse subjektiks, kuigi töötab Soomes.*

Antud juhul peab tööandja taotlema Eesti Vabariigi Sotsiaalkindlustusametilt määruse 1408/71 kohaldumisel vormi E101 ning määruse 883/2004 kohaldumisel vormi A1 väljastamist seoses töötaja lähetamisega. Kõnealused vormid tõendavad Soome pädevatele asutustele, et antud isik on lähetatud töötaja, kes allub Eesti sotsiaalkindlustussüsteemile ja kelle palgalt makstakse sotsiaalmaksu jätkuvalt Eestis. Pr Braun töötab Saksamaal ja on Saksamaa sotsiaalkindlustuse subjekt. Tema tööandja lähetab ta 3 kuuks Eestisse. Pr Braun on 3-kuulise lähetuse jooksul endiselt Saksamaa seadusandluse subjektiks, kuigi töötab Eestis.

*Antud juhul peab Saksamaa pädev asutus väljastama vormi E101 (või A1) seoses töötaja lähetamisega. Vorm tõendab Eesti pädevatele asutustele (Sotsiaalkindlustusametile, Haigekassale, Töötukassale, Maksu- ja Tolliametile), et antud isik on lähetatud töötaja, kes allub Saksamaa sotsiaalkindlustussüsteemile ja kelle palgalt makstakse sotsiaalmaksu jätkuvalt Saksamaal. Nii et antud juhul Eestis sotsiaalmaksu maksta ei tule. Sama "lähetuse ehk ajutise tegevuse teises liikmesriigis" põhimõtte kehtib **FIEde suhtes**: määruse 883/2004 artikli 12 lõike 2 kohaselt isiku suhtes, kes tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana liikmesriigis ja kes läheb tegelema sama tegevusega teise liikmesriiki, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise tegevuse eeldatav kestus ei ületa 24 kuud. **Eestis registreeritud FIE peab antud juhul taotlema Eesti Sotsiaalkindlustusametilt vormi A1 ja maksuma Eestis sotsiaalmaksu nii Eestis kui ka välismaal teenitud ettevõtlustulult.***

3.2.1. Töötaja lähetamise pikendamine(NB! See on kehtestatud ainult määrusega 1408/71, kuna määrus 883/2004 annab võimaluse lähetada töötajad teisse riiki kuni 24 kuuks).

Kui töö kestab ettenägematute asjaolude tõttu eeldatust kauem ja ületab 12 kuud, kohaldatakse jätkuvalt tööle võtnud liikmesriigi õigusakte kuni töö lõppemiseni. Seda tingimusel, et lähetuskoha liikmesriigi pädev asutus (Eestis Sotsiaalkindlustusamet) annab selleks nõusoleku. Nimetatud nõusolekut tuleb taotleda enne algse 12-kuulise ajavahemiku möödumist. Nõusolekut ei anta kauemaks kui 12 kuud. Lähetuse pikendamisel väljastatakse vorm E102 (artikkel 14 (1) (b)).

3.3. Töötamine kahes või enamas liikmesriigis

Määruse 1408/71 artikkel 14 (2) sätestab eraldi reeglid rahvusvahelisi teenuseid osutaval transpordivahendil töötavatele isikutele. Määrus 883/2004 ei erista neid muudest kahes või enamas liikmesriigis töötavatest isikutest, seega alljärgnevad punktid a) ja b) puudutavad vaid määrust 1408/71.

a) Rahvusvahelisi transporditeenuseid osutaval transpordivahendil töötavad isikud (v.a meremehed)

Kehtib rahvusvahelisi raudtee-, maantee-, õhu- või siseveetransporditeenuseid osutava transpordivahendi töötajale.

Eesti õigusaktid kohalduvad kui: tööandjal on registreeritud asukoht või peamine tegevuskoht Eestis, võitööandja registreeritud asukoht on teises liikmesriigis, kuid töötaja töötab Eesti filiaalis või esinduses, võitöötaja töötab peamiselt (vähemalt 50% ulatuses) Eestis ja elab seal, kuigi tööandja ettevõtte ei ole Eestis ei registreeritud asukohta või tegevuskohta ega filiaali või esindust. **Näited** Hr Kekkonen elab Soomes ja töötab Estonian Air'i piloodina Eestis. Ta lendab rahvusvahelistel marsruutidel. Vastavalt artiklile 14 (2) (a) kohaldub talle Eesti seadusandlus, kuna tema tööandja registreeritud asukoht on Eestis. Hr Larsen on autojuht. Ta on Rootsi ettevõtte Eestis asuva filiaali töötaja. Ta töötab rahvusvahelistel kaubavedudel Eesti ja Saksamaa vahel. Talle kohaldub Eesti seadusandlus, kuna tema tööandjaks on Rootsi ettevõtte Eesti filiaal. Hr Lepp on veoautojuht. Ta elab Eestis, tema tööandjaks on Rootsi ettevõtte. Ta veab kaupu Eesti ja Läti vahel. Kuna enam kui 50% tema töötundidest möödub Eestis, siis kohaldub talle Eesti seadusandlus. Kahtluse puhul lepivad pädevad asutused omavahel kokku, kelle seadusandlus kohaldub. **b)** Punktis a) nimetatata isikute töötamisel kahes või enamas liikmesriigis (artikkel 14 (2) (b)) kohaldub Eesti seadusandlus juhul, kui: töötaja peamine elukoht on Eesti ning ta töötab osaliselt Eestis või ta töötab mitmete tööandjate jaoks, kelle tegevuskoht on erinevates ELi riikides; töötaja ei ela Eestis ega mõnes teises ELi riigis, kus ta töötab, kuid tööandja tegevuskoht on Eestis. **c)** Määruse 883/2004 (28.06.2012 jõustunud redaktsioonis) kohaldumise puhul isiku (sh rahvusvahelise transpordifirma töötaja) suhtes, kes tavaliselt töötab kahes või mitmes liikmesriigis, kohaldatakse artikli 13 lg 1 alusel Eesti seadusandlust juhul, kui: **ELUKOHAJÄRGSELT:** töötaja elukoht on Eestis ning oluline osa (vähemalt 25% töötasust või tööajast) tema tegevusest toimub Eestis (art 13(1)(a)) või kui tal on kaks või enam tööandjat, kellest vähemalt kahe registrisse kantud asukoht või tegevuskoht on eri liikmesriikides, millest kumbki ei ole Eesti (art 13(1)(b)(iv)). kui töötaja elukoht on Eestis kuid oluline osa tema tegevusest ei toimu Eestis, või teise liikmesriigi elaniku oluline osa tegevusest ei toimu tema elukohariigis, siis kohaldub Eesti seadusandlus **TÖÖANDJA ASUKOHA JÄRGSELT:** kui tal on üks tööandja ja tööandja registrisse kantud asukoht või tegevuskoht on Eestis (art 13(1)(b)(i)) kui tal on kaks või enam tööandjat ja kõikide tööandjate registrisse kantud asukohad või tegevuskohad on Eestis (art 13(1)(b)(ii)) kui teise liikmesriigi elanikul on kaks või enam tööandjat ning tööandjate registrisse kantud asukohad või tegevuskohad on kahes liikmesriigis, millest üks on tema elukohariik ja teine on Eesti (art 13(1)(b)(iii)). Kõnealust isikut koheldakse nii, nagu kogu tema tegevus toimuks Eesti territooriumil ja ta saaks kogu tulu Eestis. See tähendab, et Eesti sotsiaalmaksuseaduse alusel tuleb maksta sotsiaalmaksu nii Eestis kui ka teistes liikmesriikides teenitud palgalt. Sama kehtib ka tema tööandjatele (määruse 1408/71 artikkel 14d (1) ja määruse 883/2004 artikli 13 lg 5). Kahes või enamas liikmesriigis **FI**ena tavaliselt tegutseva isiku suhtes (määruse artikkel 13 lõige 2) kohaldatakse Eesti seadusandlust juhul, kui: ta in Eesti elanik ja oluline osa tema tegevusest toimub Eestis või kui Eestis asub tema tegevuste huvikese, kui ta ei ela ühes neist liikmesriikidest, kus toimub oluline osa tema tegevusest. Kõnealust isikut koheldakse nii, nagu kogu tema tegevus toimuks Eesti territooriumil ja ta saaks kogu ettevõtetulustulu Eestis. See tähendab, et Eesti sotsiaalmaksuseaduse alusel tuleb maksta sotsiaalmaksu nii Eestis kui ka teistes liikmesriikides teenitud ettevõtetulustult. **Kahes või enamas riigis töötav või FI**ena tegutsev isik, kelle suhtes kohaldub Eesti seadusandlus, peab taotlema Sotsiaalkindlustusametilt vormi A1 väljastamist. **Näide** Pr Tamm elab Eestis ning töötab uudistereporterina mitme tööandja juures. Ta töötab BNSi ja kahe Soome ning Rootsi uudisteagentuuri heaks. Vastavalt määruse 1408/71 artiklile 14 (2) (b) või määruse 883/2004 art 13 (1) (a) kohaldub talle Eesti sotsiaalkindlustusalane seadusandlus. Tema tegevust kõigi kolme tööandja juures tuleb käsitleda nii, nagu kogu tema tegevus toimuks Eestis. **d)** Isik on ühes liikmesriigis töötaja ja teises FIEMääruse 883/2004 artikli 13 lõike 3 kohaselt isiku suhtes, kes tavaliselt töötab ja on tegev füüsilisest isikust ettevõtjana

erinevates liikmesriikides, kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kus ta TÖÖTAB. Näiteks kui arst on Eestis töötaja ja Soomes FIE, siis peab ta olema kindlustatud Eestis ja maksma Soomes teenitud ettevõtlustulult sotsmaksu Eestis. **Ta peab kindlasti taotlema Eesti Sotsiaalkindlustusametilt vormi A1 ning maksma Eestis sotsiaalmaksu välisriigis teenitud ettevõtlustulult.e) Reisijate- või kaubaveoteenuseid osutava lennumeeskonna või salongipersonali kindlustajariigi kindlaksmääramine** Alates 28.06.2012 kehtiva ([määrusega nr 465/2012](#) muudetud) määruse 883/2004 redaktsiooni kohaselt kasutatakse lennumeeskonna ja salongipersonaali suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramise kriteeriumina mõistet "pohibaas". Artikli 11 lõike 5 kohaselt loetakse reisijate- või kaubaveoteenuseid osutava lennumeeskonna või salongipersonali tegevus toimuvaks liikmesriigis, kus asub määruse (EMÜ) nr 3922/91 III lisas määratletud pohibaas. Nimetatud määruses määratletakse pohibaas kui käitaja poolt määratud asukoht, kust meeskonnaliige tavaliselt oma tööülesande või tööülesannete seeria täitmist alustab ja oma tööülesande või tööülesannete seeria täitmise lõpetab ning kus käitaja tavapäraselt ei pea vastutama konkreetse meeskonnaliikme majutamise eest. **Kokkuvõte** Kui töandja maksab palka töötajale, kes töötab Eesti territooriumil (olenemata, kas ta on resident või mitteresident), siis üldreeglina peab ta maksma sellelt palgalt sotsiaalmaksu ja sotsiaalkindlustusmaksu Eesti seaduste alusel. Erandiks on määruses 1408/71 (883/2004) loetletud juhtumid, mil töötajale kohalduvad teiste liikmesriikide seadusandlused, mille kohta peab töötajal olema vastava riigi pädeva asutuse tõend (vorm E101/A1).

Kui Eestis tegutsev töandja lähetab piiratud ajaks teise EMPi riiki oma töötaja, kelle alalise töö tegemise koht on Eestis, siis on töötaja lähetuse kestel jätkuvalt kindlustatud Eestis. Seega jätkatakse selle töötaja eest sotsiaalmaksu ja sotsiaalkindlustusmaksu (töötuskindlustuse, kogumispensioni) maksmist Eestis. Selleks, et mitte maksta makse liikmesriigis, kuhu töötaja on lähetatud, peab töandja taotlema Sotsiaalkindlustusametilt vormi E101/A1. Vormi olemasolul on töandja kohustatud kogu teises riigis töötamise perioodi vältel maksma sotsiaalmaksu Eestis. Maksuhalduril puudub pädevus SKA poolt väljastatud tõendi A1 õigusliku tähenduse muutmiseks. See tähendab, et maksuhaldur saab tugineda vormi olemasolule või selle puudumisele, mitte aga seda tühistada või muuta. Informatsiooni saamiseks kindlustajariigi määramise küsimustes tuleb huvilisel pöörduda Sotsiaalkindlustusametisse <http://www.ensib.ee/sotsiaalkindlustus-euroopa-liidus/>

Kui Eestis registreeritud töandja maksab palka töötajale, kes töötab teises EMPi riigis, siis peab ta üldreeglina maksma sellelt palgalt sotsiaalkindlustusmaksu töökohariigi seadusandluse alusel. Kui töötaja (juhatuse liige) töötab nii Eestis kui ka teises liikmesriigis, siis Eesti töandja on vabastatud siin sotsiaalmaksu tasumise kohustusest vaid välisriigis väljaantud vormi E101/A1 alusel, mis tõendab, et isiku suhtes kohalduvad teise liikmesriigi sotsiaalkindlustussüsteem. **3.4. Vormist A1NB!** Maksuhaldur juhhib tähelepanu, et vormiga A1 „Tõendi omaniku suhtes kohaldatavaid sotsiaalkindlustuse õigusakte käsitlev tõend” ei ole hõlmatud ainult ajutiselt lähetatud töötajad, vaid kindlustajariigi määramise otsus väljastatakse näiteks ka mitmes riigis töötamise puhul. Tõendiga A1 määratakse kindlaks isiku kindlustajariik ja selle tõendi väljastab riik, mille sotsiaalkindlustuse õigusakte kohaldatakse ning sellega tõendab lähetuses viibiv või mitmes riigis töötav isik vastuvõtva riigi ametkonnale, et tema suhtes ei kohaldata ühegi teise tema tööga seotud riigi sotsiaalkindlustuse õigusakte. Tõendiga A1 kinnitatakse isikute sotsiaalkindlustuse kuuluvust järgnevates olukordades: Lähetatud töötaja (max 24 kuud) Kahes või enamas riigis töötav töötaja Lähetatud füüsilisest isikust ettevõtja (max 24 kuud) Füüsilisest isikust ettevõtja, kes tegeleb ettevõtlusega kahes või enamas riigis Riigiteenistuja (sisult samuti lähetus kuid puudub ajaline piirang) Lepingulised teenistujad (Euroopa Ühenduste lepingulise töötaja sotsiaalkindlustussüsteemi valik) Meremees (erand lipuriigi õigusest) Isik töötab palgatöötajana ühes riigis ja füüsilisest isikust ettevõtjana teises riigis Isik töötab riigiteenistujana ühes riigis ja palgatöötajana / füüsilisest isikust ettevõtjana ühes või enamas muus riigis Lennumeeskonna liige või salongipersonal (pohibaas) Erand

(kõigist eelnimetatutest) Loe veel: [Tulu- ja sotsiaalmaksu maksmine Eesti isikute välisriigis teenitud töötasult](#) MTA juhendi asukoht: <http://www.emta.ee/?id=14328>